

Vidéki levelek.

I.

Soóvár. 1883. január hó.

Tekintetes Szerkesztőség! A magas ministeriumnak azon üdvös rendelkezése folytán, hogy az egyes erdőhatóságoknál a tisztviselők pénzbeli hozzájárulása mellett erdészeti szakkönyvtárak alapittassanak, itt a soóvári kir. erdőhivatal kebelében is megalakult a könyvtár; és részint adományokból, részint vétel útján szerzett művekből, már meglehetősen számmal rendelkezik. Az adományoknál hálás szívvvel kell megemlékezni néhai Schnúr Ferencz m. kir. erdőtitkár ajándékáról, mely örökségképen szállván reánk, könyvtárunkat mintegy 78 szakművel gazdagította; és melyért az özvegynek már a nagyméltóságú földmívelési ministerium is elismerő köszönetet mondott.

Megemlítem azonkívül, hogy magyar erdészeti irodalmunknak eddig megjelent összes művei, a folyóiratok közül pedig az „Erdészeti Lapok“, „Borászati Lapok“, a „Vadász Lap“ és a Centralblatt für das gesammte Forstwesen“ is rendelkezésünkre állanak.

Állanak, igen; csakhogy sajnálattal kell bevallanom, hogy ezelőtt nem igen találtak olvasóra.

Hogy tehát a magas ministerium ezen üdvös rendelkezése által czélba vett nemes szándékatoknak, a kiejtett ígének testté válása elősegíttessék, az itteni tisztikar kívánságával meg egyezően a következő intézkedés léptettetett életbe.

A szakkönyvtári tagokkal folytatott előzetes tárgyalások s megbeszélések alapján, a folyóiratoknak minden füzete mindjárt a megérkezés után kiadatik egy önként vállalkozó tagnak átolvasásra és azután következő szóbeli referálásra. Ilyen önként vállalkozó hiányában a könyvtárvezető és könyvtárnok biznak meg egy tagot a füzet áttanulmányozásával, és a tartalom előadásával. A megbizatást mindenki köteles elvállalni.

Ugyanez történik a már beszerzett és még beszerzendő szakművekkel is.

Az előadásokra minden szombati napnak délutáni 5 órája van kitűzve; mikor is a tagok a hivatalos helyiség egy szo-

bájában összegyűlnek. A vállalkozóknak joguk van a kérdés tárgyilagosa előadása után saját egyéni nézeteiket is előadni; és a tárgyat kritikailag is megvilágítani. Ugyanezen joggal bír minden jelenlévő könyvtári tag is.

A most előadott intézménynek nagy előnyeit szabad legyen itt csak röviden megemlítenem.

Minden az erdészeti téren történt fontosabb vagy érdekesebb esemény azonnal tudomására jut mindnyájunknak. A halottak és az ebből fejlődő eszmecsere által a látkör tágul; a fölvetett anyag jobban lesz megismerve. A vállalkozók kénytelenek lévén nemcsak tanulmányozni, de elő is adni, magukat egyszersmind az értelmes szabatos szóbeli előadásban is gyakorolják.

Különösen nagy előnynek tartom én ezen intézményt az államvizsgára készülő gyakornokokra nézve; kiknek ez valóságos előkészítő iskolájukat képezi.

A felolvasásoknak és előadásoknak később netalán érdekesnek mutatkozó részeiből a tekintetes szerkesztőség engedelmével majd az „Erdészeti Lapok“-nak is juttatunk mutatónyokat.*)

* * *

E vidéken, különösen Eperjesen a tűzifakészlet nagyon megfogyott; és ennek következtében a soóvári kincstári faraktárból is már az egész tűzifakészlet el lett adva.

Hogy tehát az igények lehetőleg kielégíttessenek, az itteni sófőzésnek ápril hóig, tehát az usztatás bekövetkeztéig mindenestre eltartó fakészletéből 1000 métert kellett kölcsön kérni. Ez sem igen tartozik a gyakori esetek közé!

Mivel pedig a kölcsön kért fát át kellett rakásoltatni, hogy az így fölmerült költségek is megkerüljenek, a bükk hasábfának raktári ára január 15-től fogva 2 frt 60 krról 2 frt 90 krra emeltetett föl; és a közönség így is szívesen veszi a fát.

---

*) A folyóiratok használatára tett igen hasznos intézkedést részünkről is a legmelegebben üdvözljük, valamint a lapunk számára adandó közleményeket is örömmel fogadjuk.

Egyáltalában mondhatni, hogy a tüzi- és szénfa egy idő óta nagyobb keresletnek örvend, különösen a vasiparnál tapasztalható lendület miatt, és így valamivel jobb árakat fizetnek már a szénfáért is, mint az előző, bizony szomorú években.

Itt, a kárpátalji vidéken, már a második tél egészen szabályellenes, hó nélküli. A magasabb hegységekben is alig fekszik 10 centiméternyi hóréteg. Egészen december végeig folytonos esőzéseink voltak, melyek a talajt annyira föláztták, hogy az esőzések közben beállott nagy szelek mintegy 600 drb tölgyet kidöntöttek.

Természetes, hogy ily hó nélküli télben a vadászatok sem mennek oly kedvteléssel és eredménnyel, mint máskor. Különösen az elszaporodott vaddisznók elejtése jár sok fáradsággal, mivel a majdnem hó nélküli talajon alig lehet őket kinyomozni.

Kiváló tisztelettel maradok

Kalmár Tivadar,
m. k. erdőmester.

II.

Pécs, 1882. decemberhó.

Tekintetes Szerkesztőség! A hosszas őszi esőzések az e vidéki patakokba, kisebb folyókba roppant vízmennyiségeket vezettek, azonfelül a krajnai és stájerországi hegyekben megáradt Dráva folyó Somogy és Baranyamegye határán több helyt kiöntve, a mélyen fekvő részeket ez évi október és novemberben egészen elborította. Községek és mivelés alatt álló területek ugyan tudomásom szerint nem jutottak vízbe, de annál nagyobb kiterjedésben a drávai erdők. A ligeti erdőkben oly mélyebb helyekre hatolt a víz, honnét vissza sem mehet többé és azok elposványosodását idézi elő; szenvedtek az ültetések is, melyek ott sokszor dugványozás által eszközöltetnek; és elszakította az ár a kisebb, ugynevezett „örtöltéseket“, melyek a ligeti erdőkben részint a közlekedésre, részint a kisebb áradások felfogására szolgálnak. Sajnálattal láttam a ligeti erdőkben a szép számú öz és dämvad állomány pusztulását is, midőn a rohamos ár elől menekülve, annak forgóiban sokszor áldozatul estek, vagy távoli pagonyokba elvándoroltak, hol igen gyakran a számos orvvadásznak lettek zsákmányává.

A Duna és Dráva árterében fekvő erdők okszerű kezelése, czélszerű kihasználása és felujítása a szakértő erdész nehezebb feladatai közé tartozik, mert az elemi események nagy mérvű és váratlan befolyásának van alávetve. A nagy folyamok partjaikat egy helytt szaggatják, más helytt száz holdakra menő területeket iszapolnak és raknak le, vagy egy-két év alatt egész szigeteket képeznek. Az ily zátonyokat csak hamar a legdúsabb fűz, nyár, sőt tölgy serdény veri fel és képez ugynevezett „malátokat“, fonóvessző nyérésre, majd 5—6 év múlva magas állabokat, míg másutt nagy területeket szaggat és visz el habjaiban. Láttam a Dráva torkolatánál a Dunába ömlésnél, Kopács mellett, több ezer holdra terjedő rengeteg nádat, millió viziszárnynak kedvencz tanyáját, míg az emelkedett helyeket, mint egy hálózat, fűz- és nyárerdő borítja, míg ugyanott újabb iszapolások folytán új erdők keletkeztek.

Az erdőterület belsejét számtalan vizerek, kis Dunák, vagy ugynevezett „Holt Drávák“ hálózák be, melyek a nagy folyóval emelkednek és környezetüket folyton módosítják. Ily változó terület mellett az erdőgazdálkodásnak tágasabb térre, mozgásra levén szüksége, az erdőgazdasági üzemterv a kihasználást és felujítást csak körvonalokban állapíthatja meg, a mindenkor legjobb állandó nyiladékok (lineák) szem előtt tartásával. Mindezek daczára azon több helytt felmerült nézetet, hogy a Duna-Dráva összefolyásánál, vagy a dunai ártérben fekvő erdőket üzemterv szerint kezelni nem is lehet, nem osztom, és pedig azért, mert a területben előforduló változásokat a 10 évi, esetleg 6—8 évi revíziók alkalmával mindig helyesbiteni és a tág keretben mozgó tervet mindig a viszonyokhoz alkalmazni lehet. Az ártérben fekvő ily ligeti erdőket töltéssel óvni nem czélszerű, mert a belvizek, talajvizek sokszor azokból le nem folyhatnak és ilyenkor egész állabok elszáradnak, mire a vidéken számos példa fordul elő. A ligeti erdőknek egészben nagy jövője van, mert a vidéknek gabonatalajon álló erdei naponta fogynak, kevesednek s így az erdők mindinkább visszaszoríttatnak a hegyek meredekkeire, meg a nagy folyamok ártereire stb., hol közgazdasági szempontból is multhatlanul fentartandók.

Az erdőgazdasági üzemtervek benyújtására kötelezett erdőbirtokosoknál most már itt is élénkebb mozgalom indult meg. A hitbizományi birtokok közül Somogy megyéből gróf Széchenyi László volt az első, ki segesdi uradalmának üzemtervét követésre méltó például már beterjesztette; még néhány hitbizományi birtokon pedig a munkálatok megindultak; van azonban néhány nagyobb uradalom, hol még nincs ez ideig ébredés, daczára a költögetésnek!

Egyházi birtokosaink közül a veszprémi püspökség karádi üzemtervei szépen kidolgozva már szintén benyújtattak; ezen uradalomnál az erdészeti ügy mostanában elismerésre méltó lendületet vett. Ki kell emelnem még a pécsi püspökséget, hol mostoha viszonyok daczára az erdőrendezés munkája haladásban van. A veszprémi káptalan ságvári terveit a kir. közalap. erdőrendezőség vette munkába, mely utóbbi erélyes tevékenységét és máris két kir. közalap. uradalom üzemterveinek beterjesztését örömmel jelezhetem. Végre ki kell emelnem egyházi birtokosaink közül, a pécsi székestemplou uradalmát, hol az erdőrendezés műve befejezéséhez közeleg. Egészben tehát egyházi birtokosaink nagyobb része az ország törvényeinek hódolva, a haladás terére lépett, csak a kisebb rész vár, vár és ismét vár . . . . . az ébresztésre.

A községi erdők üzemterveinek ügye lassan halad. Somogy megye elhatározta már két járási erdőtiszt felállítását, a teendő intézkedéseket a járási szolgabírákra bizván, ezen tisztviselők erélye szerint némelyiknél gyors eredményt lehet remélni, másutt az ügy újabb megfeneklésétől lehet tartani.

Talán nem lesz érdektelen megemlíteni, hogy Somogy megye is alkalmazásba vette már az erdőtörvény 115. §-ának alkalmazását; a Balaton mentén fekvő marczali szolgabírói járásban ugyanis a falopások rendkívül elszaporodtak, az erdei kihágók az erdőörököt is megtámadták, megsebesítették, sőt egész háborút folytattak, úgy hogy haláleset is történt. Ennek folytán a magas belügyministerium megkérte, hogy a marczali járás piaczaiban a faeladásnak szabályszerű igazolvánnyal való korlátozását megengedné.

Az erdők bérbeadásának újabb és újabb következményei merülnek itt fel mostanában. A sok közül csak azt említem, hogy a 17. §. alá tartozó birtokon bérlő urak minden áron minél olcsóbb egyéneket akarnak erdőtiszteklül alkalmazni, lévén ezek az ő érdekeiknek és nem az erdőbirtokos érdekeinek hű satellesei, míg a qualificált egyének nemcsak drágábbak, hanem önértetből is az erdőbérlő érdekeit csak azon határig teljesítik, a meddig lelkiismeretükkel az erdőbirtokos érdekeivel és a rendes erdőgazdálkodással megegyeztethetők.

Reális erdőkezelésre szerintem mindég a kezelő erdőtiszt egyénisége nyújt majdnem egyedüli biztosítékot, mert tudjuk, hogy az erdészeti terén elkövetett hibák, visszaélések egy emberéleten át is alig tehetők jóvá; az erdőtvény 21. §-a különben nem a bérlőt, hanem az erdőbirtokost kötelezi erdőtiszt alkalmazására, azért szerintem jogilag úgy, mint saját jól felfogott érdekében is mindig az erdőbirtokosnak kell a kezelő erdőtiszteket kinevezni és tartani! Tehát vagy ne adassanak bérbe az erdők, vagy ha mégis az nem volna elkerülhető, erdőtisztjeit mindég az erdőbirtokos és ne a bérlő alkalmazza.

Baranya- és Somogy megyék számos vidékén ez évben meglehetősen tölgy, de különösen csermakk termés volt, e mellett némi bükmakk sem hiányzott, úgy hogy az erdőfelújítás természetes és mesterséges uton ez évben majd mindenütt sikerrel volt eszközölhető, hol arra jó akarat és igyekezet nem hiányzott.

Rovarkárok vagy nevezetesebb káros elemi csapások nem fordultak elő, s így az 1882. év az erdőkre itt egészben elég kedvezőnek nevezhető.

Az erdészeti ügy iránti érdeklődés vidékeinken mindinkább emelkedik, a minnek örvendetes jele az alapító és rendes tagok számának mindinkább szaporodása.

Melyek után vagyok kitünő tisztelettel a tekintetes szerkesztő urnak

alázatos szolgálja

Tóthi Szabó Sándor.